

OGTT (Oral Glucose Tolerance Test) یا آزمایش تحمل گلوکز خوراکی یکی از مهم‌ترین

آزمایش‌ها برای بررسی نحوه تنظیم قند خون توسط بدن است و برای تشخیص دیابت، پیش‌دیابت و دیابت بارداری استفاده می‌شود.

در ادامه دستورالعمل کامل این آزمایش از نظر آمادگی بیمار، روش انجام و تفسیر نتایج توضیح داده شده است.

۱. هدف آزمایش OGTT

این آزمایش بررسی می‌کند که بدن پس از دریافت مقدار مشخصی گلوکز خوراکی چگونه قند خون را کنترل می‌کند.

کاربردهای اصلی:

- تشخیص دیابت نوع ۲
 - تشخیص پیش‌دیابت
 - تشخیص دیابت بارداری
 - بررسی اختلال تحمل گلوکز
-

۲. آمادگی بیمار قبل از آزمایش

رژیم غذایی قبل از آزمایش

حداقل ۳ روز قبل از آزمایش فرد باید رژیم غذایی معمولی داشته باشد و روزانه حدود ۱۵۰ گرم کربوهیدرات مصرف کند. رژیم‌های کم کربوهیدرات ممکن است نتیجه آزمایش را غلط نشان دهند.

ناشتایی

- بیمار باید ۸ تا ۱۲ ساعت ناشتا باشد.
- فقط نوشیدن آب ساده مجاز است.

- مصرف چای، قهوه، سیگار و آدامس ممنوع است.

فعالیت بدنی

- فعالیت بدنی باید در حد معمول باشد.
- ورزش شدید ۲۴ ساعت قبل از آزمایش انجام نشود.

داروها

برخی داروها می‌توانند نتیجه را تغییر دهند، مانند:

- کورتیکواستروئیدها
 - دیورتیک‌ها
 - بتابلوکرها
 - قرص‌های ضدبارداری
 - داروهای تیروئید
- در صورت مصرف دارو باید پزشک یا آزمایشگاه را مطلع کرد.

شرایط بیمار

آزمایش نباید در شرایط زیر انجام شود:

- بیماری حاد
- عفونت شدید
- بستری بودن
- استرس شدید

مرحله ۱: نمونه خون ناشتا

ابتدا یک نمونه خون وریدی برای اندازه‌گیری قند خون ناشتا (FBS) گرفته می‌شود.

مرحله ۲: مصرف محلول گلوکز

پس از نمونه‌گیری ناشتا، بیمار باید ۷۵ گرم گلوکز خوراکی را که در حدود ۲۵۰ تا ۳۰۰ میلی‌لیتر آب حل شده است، در مدت کمتر از ۵ دقیقه بنوشد.

در کودکان مقدار گلوکز بر اساس وزن محاسبه می‌شود (حدود ۱.۷۵ گرم به ازای هر کیلوگرم وزن بدن، حداکثر ۷۵ گرم).

مرحله ۳: زمان‌گیری

زمان آزمایش از آخرین جرعه محلول گلوکز شروع می‌شود.

مرحله ۴: نمونه‌گیری‌های بعدی

پس از مصرف گلوکز نمونه‌های خون در زمان‌های زیر گرفته می‌شود:

• ۱ ساعت بعد

• ۲ ساعت بعد

در برخی موارد ممکن است نمونه‌های بیشتری گرفته شود.

۴. شرایط بیمار در طول آزمایش

در طول انجام آزمایش بیمار باید:

• در حالت نشسته و استراحت باشد

• چیزی نخورد

• نوشیدنی غیر از آب مصرف نکند

- سیگار نکشد

- فعالیت بدنی نداشته باشد

راه رفتن یا فعالیت بدنی می‌تواند نتیجه آزمایش را تغییر دهد.

۵. تفسیر نتایج OGTT در افراد غیر باردار

بر اساس معیارهای انجمن دیابت آمریکا (ADA):

قند ناشتا:

- طبیعی: کمتر از ۱۰۰ mg/dL

- پیش‌دیابت: ۱۰۰ تا ۱۲۵ mg/dL

- دیابت: ۱۲۶ mg/dL یا بیشتر

قند دو ساعت بعد از گلوکز:

- طبیعی: کمتر از ۱۴۰ mg/dL

- اختلال تحمل گلوکز (پیش‌دیابت): ۱۴۰ تا ۱۹۹ mg/dL

- دیابت: ۲۰۰ mg/dL یا بیشتر

۶. OGTT در بارداری

برای تشخیص دیابت بارداری معمولاً در هفته ۲۴ تا ۲۸ بارداری انجام می‌شود.

در روش ۷۵ گرمی اگر هر یک از مقادیر زیر برابر یا بیشتر باشد، دیابت بارداری تشخیص داده می‌شود:

- ناشتا ≤ 92 mg/dL

- یک ساعت ≤ 180 mg/dL

- دو ساعت $\leq 153 \text{ mg/dL}$
-

۷. نکات مهم در انجام آزمایش

- محلول گلوکز باید به طور کامل مصرف شود.
 - در صورت استفراغ آزمایش باید در روز دیگری تکرار شود.
 - زمان نمونه‌گیری باید دقیق ثبت شود.
 - نمونه خون باید سریعاً سانتریفیوژ و سرم جدا شود.
 - بیمار نباید در طول آزمایش محل آزمایشگاه را ترک کند.
-

۸. عوامل ایجاد خطا در آزمایش

برخی عوامل می‌توانند نتیجه آزمایش را غیرواقعی نشان دهند:

- ناشتایی ناکافی
- رژیم غذایی کم کربوهیدرات قبل از آزمایش
- فعالیت بدنی در طول آزمایش
- مصرف داروها
- استرس یا بیماری حاد
- تأخیر در جداسازی سرم